

TALEPUNKTER

23. juni 2005

Eksp.nr. 197983
/mv-dep

Samråd den 24. juni kl. 10 i Retsudvalget om fyrværkeri

[Indledning om disposition]

- Der er stillet en række spørgsmål omkring fyrværkeriulykken i Seest ved Kolding - den forudgående proces og det efterfølgende forløb.
- Vi er jo tre ministre her i dag. Vi vil hver især redegøre for de spørgsmål, der vedrører vores ansvarsområde.
- Jeg vil indlede med nogle indledende og generelle betragtninger om forløbet efter Kolding - hvilke undersøgelser, der blev sat i værk, og hvor vi står nu.
- Justitsministeren vil derefter redegøre for politiets undersøgelser. Forsvarsministeren vil redegøre for spørgsmålene vedrørende Beredskabsstyrelsen. Og afslutningsvis vil jeg redegøre for Sikkerhedsstyrelsens handlinger.
- Derefter besvarer vi gerne opfølgende spørgsmål.

[Spørgsmål X

Hos hvilken minister ligger ansvaret placeret for, at der i en sag som Seest-ulykken, sker den nødvendige koordination, så det sikres, at alle relevante elementer bliver inddraget?]

- Umiddelbart efter fyrværkeriulykken fremlagde vi fra regeringens side en 10-punkts-plan om forbedring af fyrværkerisikkerheden i Danmark. 10-punktsplanen indeholdt initiativer både på den lange og den korte bane.
- Der blev bl.a. foretaget en lyninspektion af alle virksomheder med større fyrværkerilagre i boligområder. 7 virksomheders fyrværkerilagre blev med det samme flyttet til forsvarets arealer.
- Der blev også nedsat en Taskforce mod ulovligt fyrværkeri med deltagelse af bl.a. Sikkerhedsstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Politiet og Told & Skat. De beslaglagde i alt 120 tons ulovligt fyrværkeri ved nytåret 2004/05.
- Fra de ansvarlige myndigheders side blev der samtidig iværksat en række vigtige initiativer og undersøgelser.
- For det første var der den store beredskabsmæssige indsats, der blev foretaget ved ulykken den 3. november og i de efterfølgende dage.
- Denne indsats er blevet fulgt op af en beredskabsmæssig undersøgelse ved Politiet i Kolding, som blev offentlig-

gjort i februar måned. Kontaktudvalget for udredning og analyse, som hører under forsvarsministerens område, vil også i løbet af efteråret evaluere den tekniske, redningsberedskabs-faglige indsats.

- En anden central indsats er naturligvis Kolding Politis kriminaltekniske undersøgelse med henblik på at få placeret et eventuelt strafferetligt ansvar.
- På miljøområdet har Vejle Amt i samarbejde med politiet foretaget en afhjælpning af de miljømæssige konsekvenser af ulykken. Man har bl.a. konstateret, at der ikke er sket en forurening af jord, overflade- og grundvand.
- På arbejdsmiljøområdet har Arbejdstilsynet pga. den omfattende ødelæggelse af området ikke selv kunnet undersøge ulykkesstedet. Ikke desto mindre er Arbejdstilsynet i øjeblikket i færd med at vurdere, om der er sket overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen. Vurderingen foretages på baggrund af politiets redegørelse og politirapporterne.
- Derudover har Kulegravningsudvalget analyseret gældende regler og er kommet med 55 anbefalinger om fremadrettede ændringer, som vil stramme reglerne for
 - fyrværkeriprodukter,
 - fyrværkerivirksomheder og
 - andre farlige virksomheder.

Anbefalinger, som regeringen agter at gennemføre.

- I alle instanser er der altså tale om, at den hovedansvarlige fagmyndighed har involveret de øvrige relevante myndigheder, så der er foretaget en grundig, koordineret indsats. Ikke alle undersøgelser er afsluttet endnu. Det vil vi komme ind på i forbindelse med forelæggelsen af de enkelt undersøgelser.
- Så vil jeg gerne give ordet videre til justitsministeren.

[Justitsministeren taler]

[Forsvarsministeren taler]

[Spørgsmål Å

Ministeren bedes kommentere Beredskabsstyrelsens hjemmeside angående udskydelse af mulige tiltag til forbedring af sikkerheden omkring fyrværkeri i forhold til prøvesprængningerne i Tranum i 2001. Ministeren bedes herunder uddybe årsagen til udskydelsen samt konsekvenserne af denne udskydelse set i forhold til Seest katastrofen.]

- Jeg vil nu vende mig til spørgsmål Å. Jeg vil gerne starte med at orientere udvalget om de seneste skridt, der er foretaget som opfølgning på ulykken.
- Jeg bad i sidste uge Sikkerhedsstyrelsen om at komme med en redegørelse for 5 forhold:
- Hvad var baggrunden for, at arbejdet med ændringen af fyrværkerireglerne blev stillet i bero ved overdragelsen

af området fra Beredskabsstyrelsen til Sikkerhedsstyrelsen?

- Om - og i givet fald - hvornår Sikkerhedsstyrelsen har godkendt den raket, der ifølge politiets undersøgelser var i den kasse, der blev tabt på gulvet på N.P. Johnsens fabrik?
- Om den pågældende raketype på daværende tidspunkt levede op til de gældende regler for konstruktion af fyrværkeri?
- Om ulykken i Seest kunne have været undgået, hvis Beredskabsstyrelsens udkast til ændret fyrværkeribekendtgørelse havde været udstedt? - og endelig
- Hvordan Sikkerhedsstyrelsen reagerede, efter at man fik viden om, at den pågældende raketype var indeholdt i den kasse, der blev tabt på N.P. Johnsens Fabrik?
- Jeg har modtaget Sikkerhedsstyrelsens redegørelse i går. Jeg vil sørge for, at den bliver oversendt til udvalget hurtigst muligt.
- Jeg vil gerne opsummere redegørelsens hovedpointer:

[Regelændringens berostillelse]

- Oprettelsen af Sikkerhedsstyrelsen blev forberedt i løbet af 2003. I den forbindelse blev det besluttet at overføre en del af fyrværkeriområdet fra Beredskabsstyrelsen til den nye styrelse. Sikkerhedsstyrelsen fik ansvaret for bl.a. godkendelse af fyrværkeriprodukter, salg og anvendelse af fyrværkeri. Beredskabsstyrelsen skulle fortsat have ansvaret for bl.a. opbevaring af fyrværkeri.
- Beredskabsstyrelsen oplyste i efteråret 2003 den kommende Sikkerhedsstyrelse om, at de havde lavet et udkast til en ændring af fyrværkeribekendtgørelsen.
- I november 2003 blev Sikkerhedsstyrelsen opmærksom på, at EU-Kommissionen var på vej med en forordning om fyrværkeri, som byggede på de europæiske standarder. Forordningsforslaget indeholdt altså en anden kategorisering af fyrværkeri end de danske regler.
- Sikkerhedsstyrelsen besluttede i februar 2004, at det var bedst at samtænke de foreslåede ændringer af de danske fyrværkeriregler med de kommende europæiske regler.
- Sikkerhedsstyrelsen har endvidere oplyst, at der ved nytåret 2003/2004 bl.a. skete tre dødsfald pga. forbrugernes affyring af fyrværkeri. Det betød, at styrelsen prioriterede at bruge ressourcerne på fyrværkeriområdet på primært at sætte ind over for dels det ulovlige fyrværkeri,

dels forbrugernes uforsigtige adfærd ved affyring af fyrværkeri.

- Sikkerhedsstyrelsen forklarer, at styrelsen ikke havde viden om, at en hurtig gennemførelse af ændringen af fyrværkeribekendtgørelsen var påkrævet pga. akutte sikkerhedsmæssige problemer. Beredskabsstyrelsen havde oplyst, at der ikke var særlige sikkerhedsmæssige spørgsmål, der afventede bekendtgørelsens gennemførelse.
- Havde Sikkerhedsstyrelsen haft viden om, at der var akutte sikkerhedsmæssige problemer, ville styrelsen have gennemført regelændringen hurtigt.

[Godkendelse af raketten]

- Sikkerhedsstyrelsen har også redegjort for styrelsens handlinger i forhold til den raket, som politiet vurderer, var i den kasse, der blev tabt på fabrikken i Kolding. Den såkaldte 3602-raket.
- Sikkerhedsstyrelsen godkendte rakettypen i august 2004. Godkendelsen skete efter de dagældende regler, som raketten levede op til.
- Sikkerhedsstyrelsen har oplyst, at der ikke på godkendelsestidspunktet var mistanke om, at raketten var særlig stødfølsom og dermed havde risiko for antændelse. Det

var ikke noget, der kunne afsløres med hverken de gældende regler, udkastet til ændring af fyrværkeribekendtgørelsen - eller de europæiske standarder.

- Da styrelsen efter Kolding-ulykken blev gjort bekendt med, at raket 3602 var mistænkt for at have antændt branden, tog man straks initiativ til at undersøge det nærmere.
- I samarbejde med Beredskabsstyrelsen afholdt man forsøg den 10. og 12. november, hvor man dog ikke kunne påvise, at raketten var særligt stødfølsom. Ud fra et forsigtighedshensyn valgte styrelsen alligevel at fjerne raketten fra markedet.
- Ydermere sendte Sikkerhedsstyrelsen raket 3602 og en række andre raketter til nærmere undersøgelse i Tyskland hos Dr. Uwe Krone. Den tyske ekspert, som deltog i DR's Søndagsmagasinet.
- Den 16. december modtog styrelsen en foreløbig rapport fra Dr. Krone, der sagde, at raketterne var meget stødfølsomme. Årsagen er, at raketterne er konstrueret med en særlig mekanisme bestående af en lille tændsats, der gør, at raketens styrepind adskilles fra motoren, så delene ikke falder ned samlet.

- På baggrund af Dr. Krones foreløbige rapport skrev Sikkerhedsstyrelsen ud til alle importører for at få disse raketter fjernet fra markedet.
- Sikkerhedsstyrelsen aftalte med Dr. Krone, at hans testresultater skulle efterprøves af BAM, som er et officielt tysk prøvningsinstitut.
- Sikkerhedsstyrelsen har netop fået de endelige resultater af BAM's forsøg i tirsdags. Forsøgene viser, at raket 3602 var stødfølsom, hvilket betyder, at den udgør en sikkerhedsrisiko ved håndtering.
- Sikkerhedsstyrelsen har oplyst, at styrelsen i januar 2005 har orienteret politiet om de foreløbige undersøgelser af raketten. Sikkerhedsstyrelsen har samme dag, som de modtog BAM's rapport, oversendt den til Kolding Politi.

[Ville en regelændringen have forhindret Seest-ulykken?]

- For så vidt angår den del af spørgsmål Å, som omhandler konsekvenserne af udskydelsen af ændringen af fyrværkerireglerne, har jeg også bedt Sikkerhedsstyrelsen om at vurdere dette.
- Styrelsen har vurderet betydningen for dels brandens opståen, dels brandens udvikling - eksplosionen.

- I forhold til brandens opståen har styrelsen vurderet, om raket 3602 ville være blevet godkendt, også selvom de nye regler var trådt i kraft.
- Sikkerhedsstyrelsen har oplyst, at udkastet til ændring af fyrværkeribekendtgørelsen ikke ville have taget højde for raketternes stødfølsomhed. Den stødfølsomhed, som de tyske myndigheder - BAM - har dokumenteret, var høj ved 3602-raketten. Selvom raketten altså overholdt de øvrige konstruktionskrav, ville stødfølsomheden altså ikke være opdaget.
- Det er først med den viden, myndighederne har nu, at man kan undgå, at der er stødfølsomme raketter på markedet.
- Sikkerhedsstyrelsen har samtidig oplyst, at en gennemførelse af regeludkastet formentlig alligevel ville have betydet, at raket 3602 næppe var blevet godkendt til det danske marked, fordi den ikke overholdt samtlige af de i alt 8 konstruktionskrav.
- Det er dog Sikkerhedsstyrelsens vurdering, at hvis reglerne havde været gennemført, var raket 3602 formentlig blevet konstrueret sådan, at den overholdt reglerne, og dermed ville den have været på markedet.

- Mht. brandens eksplosionsagtige udvikling oplyser Sikkerhedsstyrelsen, at regelændringen formentlig ville have betydet, at raketterne på N.P. Johnsens Fabrik havde været mindre kraftige. Hvordan dette havde påvirket udviklingen, er imidlertid vanskeligt at vurdere.
- Hvis noget af fyrværkeriet var fejlklassificeret i forhold til transportklassifikationerne, sådan som forsvarsministeren har redegjort for, ville der formentlig stadig have været en eksplosionsagtig effekt.
- Dertil kommer, at Sikkerhedsstyrelsen vurderer, at de nye regler ikke ville have haft fuld effekt på tidspunktet for ulykken. Hvis styrelsen havde gennemført dem medio 2004, som Beredskabsstyrelsen havde lagt op til, ville man sandsynligvis have indført en overgangsperiode, hvor de gamle produkter fortsat kunne sælges.
- Sikkerhedsstyrelsen vurderer derfor, at selv med den hurtigst tænkelige implementering af regelændringerne ville det ikke have nedsat risikoen for, at branden kunne opstå, - ligesom det kun i beskedent omfang ville have forhindret eksplosionerne i at udvikle sig, som de gjorde.

[Hvad vil SIK gøre efter BAM's rapport?]

- Med hensyn til det fremadrettede vil Sikkerhedsstyrelsen stramme reglerne for fyrværkeri. Det var allerede en del af Kulegravningsudvalgets anbefalinger. BAM-

rapportens konklusioner betyder, at der også vil blive taget hånd om problematikken omkring stødfølsomhed. Regelændringen vil blive gennemført, inden fyrværkerisæsonen starter.

- De nye regler vil blive skrappe end de regler, man overvejede at indføre i 2003/2004. De nye regler baserer sig på de europæiske standarder.
- Særligt i forhold til spørgsmålet om risikoen for stødfølsomhed har Sikkerhedsstyrelsen oplyst, at man vil kontakte alle importører igen for at sikre, at der ikke findes andre raketter med en tilsvarende mekanisme på markedet.
- Styrelsen vil endvidere afprøve stødfølsomheden i forbindelse med fremtidig afprøvning af raketter, som skal sælges på det danske marked.
- Endelig vil Sikkerhedsstyrelsen sørge for at indrapportere problematikken til EU-Kommissionens kommunikationssystem om farlige produkter (RAPEX) samt gøre den europæiske standardiserings-komité opmærksom på det.

[Uvildig ekspertgruppe-undersøgelse og ressortfordeling]

- Til slut vil jeg endnu en gang gerne understrege, at vi fra regeringens side ønsker, at alle elementer bliver vendt i denne sag.

- Der er allerede lavet mange rapporter. Der er fremkommet mange oplysninger, som også er videregivet til de relevante instanser og til offentligheden. Samtidig er der tale om et teknisk kompliceret område.
- Det, vi umiddelbart kan konkludere på baggrund af de udarbejdede rapporter, er, at ingen har overtrådt lovgivningen.
- Alligevel mener regeringen ikke, at vi i dag har et helt klart billede af, om nogen myndighed kunne eller burde have gjort noget, som kunne have forhindret ulykken i Seest.
- På baggrund af de redegørelser, som hhv. Sikkerhedsstyrelsen og Beredskabsstyrelsen har udarbejdet, har regeringen besluttet, at der skal nedsættes en uvildig ekspertgruppe, som skal undersøge forløbet fra Trantumforsøgene frem til ulykken i Kolding den 3. november. Det svarer til det, som vi allerede gav udtryk for i sidste uge.
- Undersøgelsen skal afdække, om nogle myndigheder kunne og burde have gjort noget, som kunne have forhindret ulykken i Seest.

- Jeg mener, at alle er bedst tjent med, at vi får lavet den undersøgelse.
- Vi har også besluttet, at der skal ses nærmere på, om den ressortfordeling på fyrværkeriområdet, der blev fastlagt i efteråret 2003 i forbindelse med oprettelsen af Sikkerhedsstyrelsen, fortsat er hensigtsmæssig.
- Undersøgelsen vil blive foretaget af en arbejdsgruppe, som skal rapportere til forsvarsministeren og mig senest 1. november i år.
- Med de ord vil jeg slutte. Så er der mulighed for at stille uddybende spørgsmål.